

Suomen Sikayrittäjät ry:n lausunto CAP-ohjelmaluonnoksesta 10.9.2021

Kannatamme tuen suuntaamista aktiiviviljelijöille yhteiskunnan ja hallitusohjelman tavoitteiden (eläintenhyvinvointi, ympäristö ja ilmasto) mukaisesti.

Olemme valmiit luopumaan saavutetuista eduista, mutta hyväksymme tuotannosta irrotetun tuen aleneman EU-liittymissopimuksen mukaisesti kuten myös LHK kotieläinkorotuksen poistumisen vain, mikäli varat kohdistetaan sikojen EHK:n lisärahoitukseen, tarkemmin kannustinosaan. EHK:n kustannusosa pitää rahoittaa muualta kuin poistuvista tuista. Näemme EU:n maatalouspolitiikan kautta EHK:n ainoana tehokkaana tapana kehittää Suomen sikataloutta tulevaisuuden kuluttajien ja yhteiskunnan haluamaan suuntaan.

Mennyt EU-jäsenyyensaika

EU-jäsenyyden alussa tukitaso suoraan sianliha kiloille $2,78 \text{ mk/kg} \times 200 \text{ mkg} = 556 \text{ mmk/v} = 93,5 \text{ me/v}$.

Tukitaso (tuotannosta irrotettu, LFA korotus ja EHK) viime vuosina on ollut 33-40 me/v. eli tuki on alentunut 60%.

Sikatiloista on lopettanut lähes 90% EU-aikana. Liittymisvaiheessa oli 6.300 sikatilaa ja nyt jäljellä noin 800 tilaa.

Maataloustuen kokonaismäärä on säilynyt suunnilleen samana (2.000 me/v) koko EU-ajan.

Suomessa neuvoteltiin EU-liittymisen jälkeen 5 vuoden tukijaksoja. EU vaati joka kerta tuotantoon sidotun tuen poistamista. Saatiin erilaisia torjuntavoittoja, kuten LHK:n kotieläinkorotus pellon kautta.

EU:n selvä linja on ollut, ettei AB-alueen yksimahaisia tuotantoeläimiä voida tukea. Koko Suomi on arktinen ja korkeilla tuotannon lakisääteisillä laatuvaatimuksilla tuotantokustannukset ovat kalliita. EHK on tähän hyvä keino, jossa jokaisen kuukauden alussa lasketaan eläimet eli EHK kohdistuu aidoille aktiiviviljelijöille.

CAP-ohjelmaluonnoksen kehittämistarpeet

1. Pitkien häntien kasvattamisen mahdollistava korvaustaso. Luonnoksen 51€/ey, eli 4€/myyty lihasika ei riitä vaikeaan tavoitteeseen. Suomessa tällä hetkellä vain 49% hännistä on koskemattomia, HK Scanin viikkoteurastus 15.000kpl, laskenta 2020. Eli pakottava lainsäädäntö ilman riittävää tukea on aiheuttanut Suomessa eläinsuojeluongelman.

Luken kustannuslaskijoiden pitää tutustua Saksan tukilaskelmiin, jotka EU on hyväksynyt. Suomessa vaaditaan tällä hetkellä lainsäädännössä pitkät hännät, mutta olosuhteiden parantamista ei tueta Saksan tapaan (16,5€/tuotettu lihasika ehjä häntä min. 70% + 5€/välikasvatusporsas ehjä häntä min. 80%). Suomessa pitää saada sama tuki kuin Saksassa, koska pohjalainsäädännössä ei ole suuria eroja.

Tavoite on aikaansaada laskenta teuraslinjalla, kuten broilerilla tarkastetaan jalkapohjat. Kuitenkin viljelijällä pitää olla oikeus valita tilavalvontavaihtoehto. Tämä on tarpeen järjestelmän kehitysaikana ja aina siitoseläimiä kasvattavilla tiloilla. Kehitystä edistäisi, jos tuki olisi nouseva ehjien häntien osalta 70 -> 100% välillä. "Riittävän ehjä häntä" -termin kehitti professori Anna Valros HK Scanin laskennassa.

2. Vaihtoehtona pitkähäntätuella on tarve jatkaa nykyistä järjestelmää inflaatiokorjatulla korvaustasolla eli maksetaan toiminnasta (virike- tai runsas kuivitus-toimenpiteet) ilman lopputulosvaatimusta. Toimenpiteet ovat tuttuja tuottajille ja valvojille. Tila voi valita vain 1. tai 2.-vaihtoehdon.

Lisäksi tarvitaan osatilamahdollisuus pitopaikkakohtaisesti, nykyinen tilatunnuskohtainen estää pitopaikkakohtaista kehittämistä, jos sikalat ovat rakenteellisesti erilaisia.

3. EHK:n tiineiden emakoiden parannetut olosuhteet-toimenpiteen pitää jatkua. Ratkaisuna olisi osatilaratkaisu siemennys- ja joutilosolosuhteiden parantamisessa. Eli jokainen poistettu häkki / häkin ulkopuolinen pinta-ala antaisi korvausta. Joutilashäkeissä eläinsuojelulain siirtymäaika jatkuu 1.1.2028, joten EHK toimenpiteen lopettaminen kesken siirtymäajan ei ole järkevä ratkaisu.
4. Kastratiokivun lieventäminen (kipulääke ennen ja jälkeen toimenpiteen) pitää jatkua EHK:ssa. Uuteen elsu-lakiin tulossa kipulääke yhden kerran, nykyisessä laissa ei ole kivunlievitysvaatimusta. Sikayrittäjät haluavat Suomen pysyvän mukana kehityksessä ja tekevän lisää kehittäviä toimenpiteitä muiden maiden mallien mukaan. Ruotsissa paikallispuudutuksen tukitaso x 3 ja Saksassa nukutuskastraation tukitaso x 5, näin voisimme myydä näille markkinoille paikallisen lainsäädännön mukaista laillista sianlihaa.

Toinen kehitettävä kohta on jaettu tuotanto eli vieroituksesta porsaat myyvät tilat (nykyään yli 30 välikasvatustilaa Suomessa). Tällä hetkellä EHK:n toimenpiteen voivat valita vain porsastuotanto- tai yhdistelmätilat. Tähän pitäisi lisätä välikasvatustilat, jos porsaiden kastratio on kaikilla toimittavilla emakkotiloilla 100% tehty toimenpiteen mukaisesti.

5. EHK:n eläintenlaskentasäännöt samoiksi kaikilla yksimahaisilla eli noudatettaisiin siipikarjan laskentasääntöjä. Perusteena oikeudenmukaisuus. Nykyinen malli aiheuttaa tuotantoketjussa turhia häiriöitä.
6. Parannettujen porsimisolosuhteiden ja vapaaporsituksen kustannuslaskelmissa pitää huomioida lisääntynyt kuolleisuus, esim. Anna Valrosin kotimaisen tutkimuksen mukaisesti. Emakoiden keski-ikä laskee koska vanhat emakot eivät hoida yhtä hyvin kuin nuoret. Uudistusprosentin nousu lisää kustannuksia.
7. EHK:n perusehtojen hyvinvointisuunnitelman korvaustaso olisi hyvä olla kaikilla eläinlajeilla sama.
8. Bioturvatuski vähentää valtion omaa riskiä tulevassa eläintautirahastossa sekä mahdollistaa salmonellavapaan alkutuotannon jatkumisen Suomessa.
  - a. Sikalaan suihkun kautta sisään (eläintaudit) ja ulos (MRSA).
  - b. Sikalaan sisään vieraat aina saunan kautta, jos halutaan korkea bioturvataso.
  - c. Emakkosikaloissa 100% lämpökäsitellyn rakeistetun rehun käyttö. Pöly tuo linnut ja jyräjät tontille, mikä lisää merkittävästi eläintautiriskejä.
9. Salmonellatorjunta saatava lainsäätäjän eli valtion vastuulle. Vaihtoehdot:
  - a. Eläintautilakiin selvä korvaus myös siirtokiellon vuoksi tapetuista eläimistä ja saneerauskustannuksista.
  - b. Eläintautivakuutusten tuki 70 %, joka on mahdollista jo nykyisten CAP sääntöjen mukaan. Tämä auttaisi myös eläintautirahastoa pienempien tilojen vakuutuskustannuksissa. 60-70% tiloista ei tule mukaan eläintautirahastoon.

Taustatietoa

Eläinten Terveys ETT ry:n tilastojen perusteella sikatiloilta on vuosina 2017-2021 toistaiseksi raportoitu 58 salmonellatapausta eli yli 10 kpl/vuosi. Salmonella aiheuttaa sikayrittäjille velkasaneerauksia, konkurssseja ja avioeroja. Tilanne on epäreilu ja tuottajille kohtuuton. Kaikkien kolmen ison teurastamon ryhmäläintautivakuutukset on irtisanottu.